

СТОЛІТТЯ МОЄЇ МАНІ, АБО ЕФЕКТ «МЕТЛИКА»

За бортом століття

Замислююся, як історія запише ХХІ століття? Як завжди, плутано і з помилками. У якійсь із країн — під диктування диктатора. В іншій — ніяк, бо там не вміють писати. Ще десь — мовою смайлів. Або фейків. Або лайків. Або нескінченним гіпертекстом, у лабіринтах якого ХХІ століття розсиплеться на тисячу двісті місяців, або 36 із половиною тисяч днів. Але це буде нічиє століття. Нічия історія. Безлика. Байдужа. Безстороння. Зафіксована у фактах, фотофактах і чиїхось цитатах. У нових рекламних роликах. У нових мапах на нових джипісах. У нових вікіпедійних статтях. Нових політичних договорах. Нових поминальних днях чергових жертв терактів. Нашпигована сотнями імен нових нобелівців, пулітцерів, футболістів і ютуб-зірок.

Це буде загальна історія, а отже, нічия. Століття, яке промине повз нас. Як велетенський лайнер повз людину за облавком. Я хочу побачити ХХІ століття не збоку. І не

з хвиль за бортом. Хочу його пропустити крізь нас. Я цього вже зробити не встигну. Утім встигне моя доня. Тож це буде її століття. Століття моєї Мані.

Точка перетину

Маня народилась у 2014-му. Отож вона вже прогавила 14 років цього століття. Але це нічого, часто літературні чи політичні століття не збігаються з календарними. Сподіваюся, Маня успадкувала по лінії мого чоловіка гени довголіття і житиме як мінімум ще 90 років, як і її прабабуся Іванка. Їй 91, її оперативна пам'ять відмовляє, але прабабуся ще може так-сяк реконструювати у спогадах своє пережите століття. Я дивлюся на прабабусю і мою дитину в неї на колінах. Ось ненадовго перетнулися два століття — минуле і майбутнє. Прабабуся за декілька хвилин *вже* не пам'ятатиме Мані. Маня *ще* не пам'ятатиме бабусі у свій рочок. Часовий перетин — нульовий меридіан, від якого кожен рухатиметься у протилежний бік.

Тач-сучасність

Маня прийшла у цей світ без епідуральної анестезії. Хоча могла і з. Це би значно полегшило пологи. Отже, прийдешнє століття — це століття полегш у всьому: від пологів до замовлення піци — лише порух пальцем. Один дотик до тач-скрини і — смачного! Дотик — і ти придбав автівку. Ще дотик — і ти зафрендив президента. Розлучився

з дружиною. Хакнув банк. Дотик — і ти вийшов із гри. Отакий фокус-покус. Століття тач-всемогутності.

Моя однорічна Маня вже розуміє цей фокус і вмівитягувати з планшета мультик чи гру, наче зайця з капелюха. Якось вона побачила метелика за вікном. Мерщійтицьнула пальчиком на скло, щоб його перетягнути вбік. Але він не перетягнувся. Ще раз. Нічого. Розчаровано вона подивилася на мене. Фокус-покус на відбувся.

Здається, попереду століття розчарувань у справжньому, бо віртуальне видається досконалішим і кращим. Зрозумілішим, звичнішим і простішим у використанні. Тачсучасність. Я не хочу, щоб Маня ставала полонянкою плоских зображень. Не хочу, щоб вона обирала фокуси. Хочу, щоб натомість вона фокусувалася на справжньому. Хочу, щоб біля неї пурхали справжні, живі метелики. І сідали їй на простягнутий із захопленням пальчик.

Століття **GOD**жетів

Коли Маня спить, її надійно пильнує відеоняня. Мій незамінний техноциклоп. Каже мені, коли мала рухається, плаче, вимірює вологість і температуру в кімнаті. Няняциклоп прекрасно бачить у темряві, але ще не може поколисати малої. Мій смартфон і планшет нерозлучні з нянею: вони забезпечують мене безвідмовним відеомоніторингом. Тож Маня зусібіч оточена невсипущими гаджетами. Її століття — вкрай загадже(това)не. У цьому столітті загубити паспорта — менш болісно, ніж загубити смартфон. Адже для паспорта треба відновити лише кілька фактів, а втративши телефон, ти губиш невіднов-

лювальний шмат пережитого, включно із контактами, нотатками й архівом світлин.

Смартфон — найкраща іграшка для моєї Мані. Справжній, не іграшковий. Її не обдуриш. Вона ще не усвідомлює, але вже відчуває, що він під'єднує її до всього світу і до всіх іграшок. Кубики, пірамідки і ляльки Барбі вона рішуче закинула в манеж минулого. Наступне століття — це століття гаджет-дітей, для яких гаджети рівнозначні *GOD*жетам (*God* — з англ. Бог). Як, у принципі, і для нас, за*GOD*жетованих дорослих.

Століття секонд-скрин

Коли я годую малу, вона дивиться ютуб-ролики з планшета. Я із кашкою в руках і наш кіт Піксель поруч — ми стаємо для неї секонд-скрином. Світ XXI століття — це секонд-скрин. Ти активний у соцмережах — отже, ти живий. Ти живий, але неприсутній у мережі, — отже, ти не існуєш. Це століття цифрових тіней, що їх відкидають їхні власники, сидячи біля моніторів. Це століття аватарів, які важливіші за їхніх власників. Адже вони мобільніші. Красивіші. Сильніші. Досконаліші. А ти — ні. Вони — «живіші» за тебе. Створені за твоєю покращеною подобою. Один клік мишки, і ти — Творець. Наші големи XXI століття.

Моя сестра — Манина хрещена. Між нами — Атлантика, але вона з Манею спілкується скайпом. Спочатку мала зазірала за планшет у пошуках хрещеної. І дуже дивувалася, бо її там ані разу не знаходила. «Нема?» — розгублено знизувала вона плечима. Коли вони прощаються, то Маня наставляє їй свого лобика на цілунок,